

**УДИ АЛЪН
ДА, НО ПАРНАТА МАШИНА
МОЖЕ ЛИ ДА ГО НАПРАВИ?**

Превод от английски: Борис Дамянов, 1982

chitanka.info

Прелистих някакво списание, докато чаках Джоузеф К, моето куче зайчар, да излезе от редовния си вторничен петдесетминутен час при един терапевт от „Парк Авеню“ — ветеринар, който срещу петдесет долара на визита се труди сърцето, за да го убеди, че челюстите не са пречка в обществото, — и се натъкнах на едно изречение в края на страницата, което прикова погледа ми също като съобщение за превишен кредит. Беше новина в една от онези стереотипни рубрики, озаглавени „Диаграми“ или „Едва ли знаете“, но неговият дълбок смисъл ме разтърси със силата на въведението на Деветата симфония на Бетовен. „Сандвичът, пишеше там, е открит от граф Сандвич“. Зашеметен от новината, отново прочетох изречението и неволно се разтреперих. Зави ми се свят, като си представих необятните мечти, надеждите и трудностите, които без съмнение са съпътствали изобретението на първия сандвич. Очите ми се навлажниха, щом погледнах през прозореца към блещукащите кули на града, и изпитах чувство за вечност, удивявайки се на непоклатимото място на човека в света. Човекът — откривател. Пред погледа ми изплуваха бележниците на Леонардо да Винчи — смели проекти, изразяващи най-възвишените стремления на човечеството. Помислих си за Аристотел, Данте, Шекспир. Първото фолио. Нютон. Ораторията „Месия“ на Хендел. Моне. Импресионистите. Едисон. Кубизмът. Стравински. $E = mc^2$...

Въображението ми рисуваше ясно първия сандвич, поставен зад стъклен шкаф в Британския музей, и посветих следващите три месеца в съставяне на кратка биография на великия му изобретател — негова светлост Графа. Макар познанията ми по история да са малко несигурни, макар способността ми да придавам романтичен характер на неща значително да превишава способността на средния наркоман, аз съм изпълнен с надеждата, че най-сетне съм схванал същността на този гений и че следващите кратки бележки ще вдъхновят някой истински историк да продължи нататък.

1718 г. Ражда се граф Сандвич в семейство от висшето общество. Баща му е възхитен от назначаването му за главен налбант при негово величество краля — пост, заеман от него няколко години, докато разбира, че всъщност е най-обикновен ковач, и огорчен, си подава оставката. Майката е най-обикновена Hausfrau от немски произход, чието обикновено меню се състои главно от свинска мас и овесена

каша, макар да показва известна склонност към кулинарно въображение в способността си да забърква сносно десерт от каймак, вино и захар.

1725–1735 г.: Ходи на училище, където изучава езда и латински език. За първи път влиза в допир със студените закуски и проявява необикновен интерес към тънко нарязаните парчета говеждо печено и шунка. До завършване на училище това прераства в мания и макар изпитната му тема „Анализ и съпътстващи явления на закуските“ да събужда известен интерес у преподавателското тяло, съучениците му го смятат за чудак.

1736 г.: Постъпва по настояване на родителите си в Университета в Кеймбридж, за да следва реторика и метафизика, но проявява слаб интерес и към двете дисциплини. Непрестанно се бунтува срещу академичните порядки. Задържан е за кражба на хляб, с който прави противоестествени експерименти. Обвиненията в ерес завършват с изключването му от университета.

1738 г.: Непризнат от никого, той се отправя за скандинавските страни, където прекарва три години в напрегната изследователска работа върху сиренето. Увелича се от голямото разнообразие на сардини, на което се натъква и записва в бележника си: „Убеден съм, че отвъд всичко постигнато досега от човека, съществува трайна реалност по отношение на съпоставянето на хранителни продукти. Опростявайте, опростявайте“. При завръщането си в Англия среща Нел Смолбор, дъщеря на зарзаватчия, и се оженва за нея. Впоследствие тя ще го научи на всичко, което знае за марулята.

1741 г.: Живее от малко наследство в провинцията, труди се денонощно, често пропуска яденето, за да пести пари за храна. Първата му завършена работа — филия хляб, втора филия върху нея и парче пуйка върху двете — търпи пълен провал. Горчиво разочарован, той се връща в ателието си и започва отначало.

1745 г.: След четиригодишен напрегнат труд се убеждава, че е пред прага на успеха. Излага пред благородниците две парчета месо от пуйка с филийка хляб по средата. Работата му е отхвърлена от всички освен от Дейвид Хюм, който долавя предстоящата поява на нещо велико и го насърчава. Окуражен от дружелюбието на философа, той се заема отново с удвоена енергия за работа.

1747 г.: Останал без средства, той не може да си позволи да работи повече с печено и пуйки и преминава на шунка, тъй като е поевтина.

1750 г.: През пролетта прави демонстрации с три последователни филийки от шунка, наредени една върху друга; това поражда известен интерес преди всичко сред интелектуалните среди, но широката публика остава безучастна. Три филийки хляб, поставени една върху друга разширяват неговата известност и още преди появата на зрелия му стил Волтер праща да го повикат при него.

1751 г.: Пътува за Франция, където драматургът философ е постигнал интересни резултати с хляб и майонеза. Двамата се сприятеляват и започват кореспонденция, която прекъсват рязко, тъй като на Волтер му се свършват пощенските марки.

1758 г.: Все по-честото му приемане от онези, които формират общественото мнение, му осигурява поръчка от кралицата за „нещо по-специално“ във връзка с официален обяд с испанския посланик. Той се труди денонощно, изгаря стотици чертежи и най-сетне в 4 часа и 17 минути на 27 април 1758 г. създава произведение, което се състои от няколко парченца шунка, притиснати отгоре и отдолу с две филийки ръжен хляб. В изблик на вдъхновение гарнира произведението си с горчица. То моментално произвежда сензация и на неговия изобретател възлагат приготвянето на всички съботни обеда до края на годината.

1760 г.: Успехите следват един след друг: създава „сандвичи“, наречени така в негова чест, с печено говеждо, с пиле, с език и почти всякаква възможна студена закуска. Не се задоволява с повтарянето на изпитани вече рецепти, търси внимателно нови идеи и изнамира комбинирания сандвич, за който получава Ордена на жартиерата.

1769 г.: Живее в имение в провинцията, посещават го най-великите хора на века: Хайдн, Кант, Русо и Бен Франклин отсядат в неговия дом, някои от тях се наслаждават на забележителните му творби на самата маса, а други си правят поръчки.

1778 г.: Макар физически да остарява, продължава да се стреми към нови форми и пише в дневника си: „Работя дълго през студените нощи и препичам всичко, за да се стопля“. Към края на годината топлият му сандвич с месо и само една филийка хляб предизвиква истински скандал с разголената си откровеност.

1783 г.: За отпразнуване на шейсет и петия си рожден ден създава кюфтето, после обикаля големите столици на света и лично прави кюфтетата в концертните зали, препълнени с въодушевени негови почитатели. В Германия Гьоте предлага да им сервират кюфтета върху кифли — идеята очарова графа и той пише за автора на Фауст: „Този Гьоте е голям човек“. Забележката доставя голямо удоволствие на Гьоте, макар че през следващата година двамата скъсват интелектуалните си връзки поради различия в схващанията си за недопеченото, средно опеченото и добре изпеченото кюфте.

1790 г.: На ретроспективна изложба на неговите творби в Лондон внезапно му прилошава от болки в гърдите и всички смятат, че ще умре, но той се съвзема достатъчно за да наблюдава изграждането на огромен сандвич от група талантили негови последователи. Паметникът е открит тържествено в Италия и предизвиква истински размирици, но остава недооценен от всички освен от няколко критици.

1792 г.: Заболява от деформация на коленните стави, не успява да се излекува и умира в съня си. Погребват го в Уестминстърското абатство и хиляди скърбят за смъртта му. На погребението му големият немски поет Хьолдерлин обобщава постиженията му с неприкрито благоговение: „Той освободи човечеството от топлия обяд. Всички сме му безкрайно благодарни“.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.